

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés félévvel és pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések, előléptetések; felelősség; a tiszavölgyi társulat harmadik nagygyűlésének különös tárgyalásai; pályakérdés a' be' földi gyarmatosítás ügyében. Budapesti napló. Törvényhatóságok: Temes és Szabolcsmegyékbeli elkésett közgyűlési tudósítások; rövid tudósítás Heysmegyéből, Pozsony, N. szombat, Gács és Nádasról — Erdélyi országgyűlés.)

Külföld. (Ausztria, Amerika, Portugália, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Oroszország, Törökország, Havasalföld.) Ertesítő.

MAGYARORSZAG és ERDELY.

A' sopronyi első b. váltótörvényeknél megüresült tollvivői állomásra Vidó's Lajos sopronmegyei táblabíró lón edemesítve.

A' nm. magy. kir. udv. kamra a' megüresült magyarfalvi k. harminczad-ellenőrségre Weiszmandel Tóbiás brucki harminczad-hivatali inokot; ez utóbbinak helyére pedig inokká Szenth Mórítz ujfalvi (Neudorf) harminczadi felügyelőt alkalmazta.

Jávorszkymre kamr. kémeledei ideigl. koh-ellenőr óvizi érczkémlővő; Kern Taddé szomolnokik. kamrai érczkémlői segéd óvizi koh-ellenőrré, Szentpétery János k. bányagyakornok pedig szomolnokik első koh-ellenőrré lón alkalmazva.

Az ungvári megüresült k. sőtárnoki állomással össze-kötött évi fizetés 500 pengő forintra emeltetett.

Felelősség. II.

Elemezzük a' dolgot különzetesebben.

A' miniszter külügyekre nézve nagy hatalommal ruháztatik fel. Ő hatalmát gyakorolva függetlenül működik's kötelessége minden körülményben a' statusnak nemcsak tetteles megkárosítását, hanem az elhanyagolás vétkét is kerülni. Ő tehát közönyös nem maradhat, neki tenni kell. Az ország rendei összegyűlnek's a' miniszter ellen vádak emeltetnek, és a' vádak nem csupán gyarlósági eseményekre vonatkoznak. Vádoltatik például, hogy a' külhatalmakkal az országra káros egyezvényekre bocsátkozott, vagy a' nemzetet ellenségeskedésbe bonyolította, vagy a' honerőségeit, vagy a' fegyveres nép nagy részét az ellenség kezébe juttatta. S vajjon mind ezen esetben fogé a' miniszter nagyobb, mint elbocsátás büntetése alá vonathatni? Ha igen, akkor könnyű átlátni a' sokoldalú veszélyt, mely ebből elkerülhetlenül származnék. Ha nem, akkor a' status legnevezetesebb életkérdéseire nézve nincs a' felelősségben semmi biztosíték. Ugyanis minő kármentesítést nyer a' nemzet a' miniszter elbocsátása által?

Nem ritkán azt, hogy egy félénk vagy gyáva helyett egy vakmerőt emel fel, ki az árokba döntött státuszszekeret egy rándítással kivonja's a' mássikkal tán még mélyebb árokba dönti? A' nemzet a' miniszter elbocsátása ez mint hűség mártíra másfelől még a' siron innen egy fényes czimmet, különböző diszjellekkel's oly nyugdíjjal jutalmaztatik meg, mellyel újra fölemelkedésnek minden gátjait elháríthatja. — Mellőzve a' tőlünk oly távol eső külügyeket illető téte-ményeket, a' belügyek igazgatását illetőleg a' miniszter itél: a' megye, község vagy egyeseknek összeütközésbe vagy kérdés alá jött jogaik felett, végrehajtja a' törvényeket, lecsalaptja a' támadt lázongásokat, jutalmakat osztogat, rendelkezik az ország jövedelmeiről'stb. — Mindezekre nézve vádolhatják: hogy meghagyta magát vesztegettetni. De ki fogja ezt bebizonyítani? Vádolják: hogy az igazságszolgáltatásban hanyag volt. De ki fogja itt a' szorgalom mértékét felállítani? Vádolják: hogy ítéleteiben a' törvény értelmétől eltért. De ő lelkiismeretére hivatkozik. Vádolják: hogy az ország jövedelmét hasztalanul elfecsérelte, vagy hogy azt szerencsésen hasznára fordította. De kell é erre felelősségi törvény? Vádolják: hogy a' kalmatlanok a' emelt hivatalokra, hogy a' tudományokat, művészetet, műipart és kereskedést hanyatlásnak rohanni engedte'stef. Mindezekre nézve teheté a' miniszter arról, hogy a' tény megelőző véleménye a' pártok lényutáni véleményétől különbözik? Teheté arról, hogy az, kit ő bizodalma méltat, nem volt képes vagy éppen nem is törekedett minden párt rokonszenvét megnyerhetni? — Azonban egy erős párt keletkezett, egynek sikerült a' vélemények irányzatát kezébe vehetni. A' miniszter megtámadtatik, ő tán kimenti magát. De azért az ostrom nem szűnik. Uj's a' miniszter isméretes politikai hitével ellentétben álló indítvány hozatik szőnyegre. Az indítvány többséget nyer's a' miniszter becsületbeli dolognak tartja e' nézeteivel ellentétben álló ügy ellen harezolni's annak dialával lelépni. Miután ez így leggyakrabban történik: mit

tehet egyebet, mint a' nemzet érdekei mellett harezolni? korántsem — hanem a' törvényhozás megvesztegethetlen(?) tagjaira oly befolyást gyakorolni, — mellyek mögött az illy zivatarok ellen mindig biztos menhelyet találhasson.

S mi biztosíthatja már ezen nagy biztosítékot az illy silánynya elfajulástól?

Mit tehetni a' megvesztegetés's megvesztegethetés ellen? Ezek ellen minden kísérlet még elméletben is azonnal kivezet a' parlamentarizmus mezejéről. Ezért mondja igen helyesen Chateaubriand: „és mi az a' miniszteri felelősség? — távolról magas fedeztetű hajó, — közelről: csak a' hullámokon lebegő dorong.“

A' miniszteri felelősség valóban igen nevezetes új találmány, ez által a' fejedelem az uralkodói felség függetlenségét sértő felelősségtől tisztán tartatik's mégis a' nemzet jogai és szabadságai biztosítva vannak. Ez volna a' léte, mellynek megfejtése a' centralisatio által elértetni céloztatik. A' törekvés szép és nemes; de a' számításban nagy hibák vannak. Mert a' miniszteri felelősség mellett igaz hogy formáserint csak a' miniszter támadatik meg; de a' minisztert a' király választja, annak parancsai — ítéletei a' király nevében's aláírása alatt kell hogy tétessenek. A' miniszter a' fejedel. ekkép nem tartoznék engedelmisséggel; mert ő felelős. — A' fejedelem pedig nem gátolhatná a' minisztert közigazgatási ügyeiben, különben a' miniszter megtámadás esetében a' fejedelemre hivatkoznék. És ha ezen mentesítést a' parlament el nem fogadná, — a' mit éppen nem is tehet, mert ez a' parlamentarizmus souverainitas megsemmisítését következtené — akkor a' fejedelem, valóságos pius masculus. Bizonyára itt a' fejedelem érdekében van választottját minden áron pártolni.

Vajjon kevesebbé sértené a' királyi méltóságot, ha egész választását egy parlamentarizmus többség által sokszor tán a' nemzeti közvélemény ellenére megsemmisíttetni, választottjait megbukni látná's olyak elfogadására kényszerülne, kik iránt sem rokonszenv sem bizodalma nincs, kik előbbi miniszteriumának's így nekik is ellenségei? Mint ha némely egyes kérdésekben részint a' tán változott körülményeknek's a' szükséglet törvényeinek hódolva, részint a' közvélemény nyilatkozatát méltányolva; személyes érdekeit a' nemzet érdekeinek alárendelné? Ezt pedig mindig inkább lehet egy fejedelemtől mint egy ministertől várni; mert ennek lehetnek a' nemzetétől különvált érdekei, a' fejedelem érdekei pedig a' nemzetével teljesen össze vannak forrva. — Ennek részéről tehet csak egy kis világosság és jó akarat kívántatik, s a' nemzet érdekei biztosítva vannak.

A' parlamentarizmus theorijája szerint a' fejedelem személye szent és sérthetetlen; csak a' miniszter felelős. A' miniszteri felelősség legjobb esetben is, eltávolítva tőle minden nehézséget, el minden fattyú-sarjadékat, minden bármennyire elkerülhetlen visszaélést, többet, mint a' nemzet politikai jogait, nem biztosíthat. És ez bizonynyal igen sok, esakhogy ezenkívül van egyéb is, mi a' polgárt közelebből érdekli, ugyint a' polgári szabadság, ez pedig öszponosítás mellett mindig egy aristocratie d'affaires önkénye alá esik: melly míg a' miniszter minden tehetőségével arra dolgozik, hogy a' megtámadások idejére magának ótalma't's menedéket szerezzen, — az alatt a' centralisatio mellett különben is mindig csak egy más ellenőrzése alatt álló tisztsereg, minden más valódibb ellenőrség nélkül, testületi szellemben üzi subalternusi hatalmát, melly zsarnoksággá fajulhat.

Ugyan, kérdem: mennyire biztosítja a' felelősség egyesek szabadságát? mennyire a' községekét? Felfoghatja a' képviselői tábla minden a' közigazgatással meg nem elégtel panaszlónak ügyeit? — Ha ezt nem teheti, akkor az egyes polgár, valamint a' kisebb's jelentéktelenebb község jogai és szabadságai védelmére teendő minden utjai tetteleg elzáratvák; mert azok jogait lábbal tapodó — sokszor inkább ügyes mint lelkiismeretes hivatalnok, csak az őt annyival is inkább jól használó ministertől — ez pedig egyedül a' parlamenttől függ, melly azonban különzetes, aprólékos ügyekbe nem bocsátkozhatik. És pedig illy részletes ellenőrségre, maga egy központi kormány is elégtelen, nem képes t. i. az administratio elleni minden panaszt kihallgatni's azokban ítéletet hozni. Annál kevesebbé fogja tehetni azt egy bár szüntelen's éjjel napal működő törvényhozás, melly szentül teljesítette nagyszerű hivatását — midőn e' mellett a' nemzet politikai szabadságát minden sértés ellen híven megőrizte.

Ismétlem, hogy ott, hol törvények léteznek, a' végrehajtás mindig ezen törvényektől feltételeztetik. A' törvényhozás tüzi ki a' végrehajtás működési határait. E' szerint tehát minden végrehajtó hatalom felelős a' törvényhozás előtt. A' törvényhozás előtt a' sérelmek fölterjesztetnek's azok orvoslása sürgettetik's a' kormány saját érdekeitől vezéreltetve mindig engedni fog a' közkivátnatnak, valahányszor meggyőződhetik arról, hogy az a' valódi közvélemény nyilváníttása. — Azon kormány öszses érdekeit veszélyezteteti, melly az illy közvéleményre nem ügyel. — Melly kormány azt teheti, annak minisztere csak mosolyogva fog a' parlamentti invectivák szikrázó röppentyűire magasságából alá pillantani. Qui plus possunt, talia parvi faciunt. — Méltó volna példákban megmutatni ezen délibáb nagyszerűségű biztosíték gyarlóságát. Csak egyet említek meg. — Egy pénzügyminiszter így szólott egykor a' b. gyűlés előtt: „Önök nem akarják megszavazni a' kért öszszegyet, és mit érnek vele? Az már ki van fizetve's kifizetve marad.“ Ezen szavak kétségtelenül gondolatébresztés tekintetében fölérnek egy a' kormányi felelősségről irt egész értekezéssel. Zoile — Zoile!

A' súlyegyen és öszponosítás csak szélsőségek a' statusorganisatióban, következésképp oly eszmék, mellyek tévedésbe vezetnek. Épen nem szükséges, hogy a' statuserők tökélegensúlyba hozassanak. Ez annyit tenne, mint minden erőt és hatalmat egyenlővé akarni tenni, annyit, mint mindent mozgatlanságra dermedtetni. Bármily különbözők legyenek is a' hatalmak a' statusban, azok mindig üd-üd befolyást gyakorolnak egymásra, míg azok közt a' kölcsönhatás megsemmisítve nincs. Teljes sikerrel pedig csak akkor fognak egymásra hatni, ha mindenik maga természetes határai közt fog tartatni; mert minden hatalomnak megvannak saját határai's megvannak saját tulajdonítványai. L. szerint: „irányt adni, bátorítani ellenőrködni — a' hatalom három tulajdonítványai, ezen innen nem teszi kötelességét, azon tul önérdéke ellen cselekszik.“ Az öszponosítás, melly minden erőt a' centrumba üz, messze túllépett ezen korlátokon's azt okozza, hogy egyik hatalom sem mozoghat maga kíséretében szabadon. A' törvényhozás pedig: korlátatlansága miatt silányul el, midőn a' helyett, hogy legfőbb hatalom lenne, egyedüli hatalommá emelkedik. A' honnan minden hatalomnak az állományban önként bizonyos határok közé kell vonulni; mert minden hatalom, melly korlátokat el nem fogad, megromlik's elerőkölcsentelül. Ezt az egész emberiség története, minden idő és hely tapasztalása bizonyítja. Azért egy jól organisált alkotványban, közvetlen közérdekei szabályozásában meghagyatik a' népek az illó tekintély's e' tekintetben a' kormányra csak a' felügyelés's a' helységi érdekeknek a' nemzetivel kiengesztelése bizatik. A' kormány felelősség csak illy korlátok között tétethetik. Nem megvetendők L. erre vonatkozó szavai: „a' közigazgató főhatalom ugymond, legyen mindenben felügyelő, ellenőrködő, pártoló, de semmi részletes cselekvésbe ne bocsátkozzék, semmit maga által ne tegyen; mert tekintélyét's függetlenségét csak így tarthatja meg. Legyen vezérlő a' helységi's közigazgatás homályai oszlatására.“ És más helyen. „Végrehajtani akarni a' parancsolásra szorítózkodás helyett, annyit tesz, mint szerencsétlenül zavarni öszsze a' közigazgatásnak már is oly számos részleteit; mint felhalmozni a' kormányelleni panaszok és bizalmatlanság tárgyait, mint végre nevelni a' felelősséget a' tekintély terjesztése nélkül.“ Ezen üdvös tanácsot a' kormány legjobb akaratja mellett sem fordíthatja hasznára parlamentarizmus mellett. A' minden panaszért és sérelmért maga egyedül felelősségre vont miniszter nem szorítózkodhat csupa irányadásra vagy ellenőrzésre, ő kénytelen mindenbe cselekvőleg befolyani's ez okozza aztán a' célzott gyorsaság devalvatióját; ez azt, hogy a' legfontosabb tárgyakban is szinte minden ellenőrség híjánnyik; mert: „Csak azt ellenőrizheti valaki jól, a' mit nem maga tett.“ —

A' parlamentti kormány valóban maga teszi a' felelősséget lehetetlenné, ellenben a' jó helységi szerkezet azt könnyíti. Ugyanis minden felelősség feltételes's mindenki csak annyiban felelős, mennyiben a' felelősség tárgyára maga folyt be. A' kormány csak arról lehet felelős, mit maga közvetlenül hajt végre. És így vagy magának kell a' kormányzat minden részleteire tetteleg's közvetlenül befolyani; vagy pedig azokról, mik más törvényhatóságok által haj-

tanak végre, nem vehetetik felelősség alá. Ha az első tör-ténik, azzal minden helységi rendszer 's így minden polgári szabadság meg van semmisítve. Ha az utóbbi eset szerint a' miniszter nem mindenről tétetik felelőssé—akkor nincs parlamentarizmus kormány. Ha pedig mind ezek dacára is a' dolgok természetes határaik közül kieroszakoltatnak: ak-kor természetesen lesz parlamenti kormány, 's lesz szép szónoklatokba öntött felelősség is; de mely az alkotmányos-ság malasztjai helyett inkább csak a' „circensos“ (circusi játékok, ludi circenses) helyét fogja pótolni.

A' felelősség lehetségessé tételére szükséges az erő-ket illő korlátok közé és így teljes kölcsönös hatásba hoz-ni. E' szerint a' törvényhozás a' kormány irányzata 's az e-lemi polgáratok aránylagos befolyása alatt a' lehető leg-több érdekek lehető legnagyobb iránybani képviselője 's minden elem szabályozója leend. A' kormány a' végrehaj-tás összes működéseinek szálait a' status végvégéjére vez-ető eszközök kapcsai által fűzi össze. Az elemi polgáratok az önkormányzat szabadságában, a' törvényhozás szabá-lyai által a' kormány felügyelése 's ellenőrsége alatt kor-látoztatnak. A' kormány szinte egyfelől a' törvényhozás-tól, másfelől az elemi polgáratok semlegességi jogától veszi korlátját. És pedig csak ezen korlátok között képzel-hető a' felelősség. Magára a' kormányra nézve is mindig: „jobbik a' megszorított tulajdonítványok mint a' terjedtebb, de mindig kérdés alá vont attribúciók.“

Legyen tehát a' miniszteri felelősség törvények ál-tal meghatározva, legyen az az alkotmányos szabadság e-gyik garantiája; de valamint az általánosságban anar-chiára vezet, szintugy mint egyedüli biztosíték képtelenség. E' helyett tehát a' központi közigazgatásnak főülről alá terjedő felügyelés ellen é-ben a' helységi hatóságok alólul fölfe-lé működő ellenőrségét kell állítani.

(Folyt. köv.) Kovács Károly.

A' tiszavölgyi társulat 3dik nagygyűlésének különös tárgyalásai.

Mart. 21én: 1) Torontál képviselői jelenték küldők-nek azon utasítását, miszerint tudakozzák meg eleve a' tár-sulat nagygyűlésétől: vajjon az a' társulati eszme értelme-zését oda is kiterjeszti é: miszerint tekintetbe nem vétet-vén Torontál megyének a' társulat keletkezte előtt tett föl-tés-munkálatai, miben a' többi társulat természetesen részt nem vett. Torontál fogna é kényszeríteni a' többi társulat költségeiben részt venni? mert küldőiktől egyenesen oda utasítottak, hogy kijelentsék, miszerint ama társulat, kész ugyan a' társulati kormányzás közöltségeit a' többivel arány-lag hordozni, de saját körében teendő szabályozási munkák költségeit sem a' többiekkel megosztani, sem a' másokéban részt venni nem akar. Mire határozatott: mivel jelenleg min-den társulat 's így Torontál is saját körében munkálván, költségeit önmaga fizeti, a' felvetett kérdés végképeni eldön-tetése pedig a' törvényes bíró elítélése alá tartozván, a' nagygyűlés valamint ebben semmi aggodalmát nem látja a' torontálitársulatnak, úgy ezen kérdést határozlag nem dönt-heti el. —

2) A' szatmári társulat képviselője előterjeszté kül-dőinek azon utasítását, miszerint azon társulat vizirendezé-sének sikerét nagyobb szerű átvágásokban keresvén, föl-tésrendszer alkalmazásától annyira nem vár semmi jóté-konytságot, hogy a' keblében már fenálló töltéseket is közle-lebről lerontatni határozza. Ennélfogva a' társulat által a' terv bírálására meghívott külföldi tekintély műtani nézetei-ben egyáltalában megnyugodni nem tud, mire nézve kíván-ja, hogy a' szabályozási terv, legalább egy évig, közmeg-vitatásnak nyitva tartassanak, mielőtt azok iránt határozó állapodás történik 's így terjesztessenek föl ó fels. k. k. hely-benhagyása alá. Továbbá megemlíti azon kívánatát, misze-rint Lámm Jakab mérnök tervezete a' Szamos, Kraszna és Tisza egy részének az Ér völgyén való levezetése iránt vé-tessék vizsgálat alá, mert az általa képviselt ts. latot egyedül ezen terv létesítése mentheti meg maradandólag az árvizek rongálásától. Végre tiltakozólag szólal fel a' Szabolcs alvi-dékén Tiszadobon történt töltésmunkák ellen, melyek a' felsővidékre következőleg a' szatmári társulatra nézve azért hatnak kártékonyan, mivel ott a' vizek megszorulván, fen-tartatnak. Kijelenti végre, hogyha ezen kívánati nem telje-síttetnek, a' társulattól visszavonulni kénytelen. Ezekre egyhangulag határozatott:

„A' társulat ügyeinek kifejtését egyes vidék felszeg né-zete meg nem akaszthatván, valamint a' tiszavölgyi társulat saját akaratán kívül egyik vidéki társulatot sem akarja mun-kálatra kényszeríteni, azon esetet kivéve, ha általa más tár-sulat károsodást szenvedne, mely esetben a' fenálló törvé-nyek igen világos rendeleteiben lel elegendő támaszt a' vo-nakodókat kellő közreműködésre törvényes uton kénysze-ríteni.“ —

3) Olvasták a' nm. helytartó tanácsnak gr. Széche-nyi István ó nmlt. mint közlekedési elnökhöz írt levele a' ti-

szaszabályozási terveknek Paleocapa Péter által kifejtett 's munkájában előadott elvek szerinti kegy. helybenhagyatása 's megerősítése iránt: „mire a' tervek felsőbb hely-benhagyatása hálával fogadtatván, az abban foglalt szabá-lyozási elvek részletes alkalmazása 's annak megfelelő rész-letes tervek elkészítése a' központi választványnak meg-hagyatott.“

Mart. 22ki 2d. ülésb: 4) Olvasták a' központi igaz-gató tudósítása a' debreczeni nagygyűlés óta történekről, mint az már ezen 's minden hirlapban is közhírré tétetett.

Ez tudomásul vétetvén 5) Széchenyi István gr. ó n. mlga terjedelmesben előadván a' társulat magasb hivata-sát 's a' szabályozási tervek iránti nézetek hiányosságait, új buzgalomra, együttartásra 's közreműködésre figyelmeztet-té a' társulatot, egyszersmind tudósítá, hogy ó felségénél az ezen 's köv. évre megkívántató kölcsön iránt meg-tevő kérelmét, biztosíthatja, a' társulatot, miszerint számá-ra egy millió pengő forint kölcsön megadatott. Ajánlja a-zonban a' társulatnak, hogy oly módokru intézkedjék, mi-nél fogva jövőre saját erején képes legyen a' kölcsön-megszerzésre nézve sikeres lépéseket tenni bármely idő-ben. Figyelmezteté egyszersmind azon körülményekre, hogy noha ezen kölcsönről ó fels. nevében biztosíthatja a' tár-sulatot, annak feltételei t. i. biztosítékai 's a' kifizetés ideje ir-ánt azonban a' társulat részéről kell az egyezvénynek megkötetnie 's ez még további intézkedésre vár.

„Ó nmlt. buzdításai, mint mindig, élénk viszhangra találván, a' megszerzett kölcsön tekintetében tett hathatós és sikeres közbenjárásáért ó nmltségának hálás köszönet szavaztatott.“

6) Szóba hozatván a' főmérnöki állomás betöltése ir-ánti állandó intézkedés: „miután a' debreczeni nagygyűlés határozata szerint a' tiszavölgy-rendezés műtani vezetőjét a' központi választvánny nevezte ki, a' nagygyűlés ennek elha-tározásába nem bocsátkozik, hanem meghagyatik a' köz-ponti választványnak, hogy ezen tárgyat közelebb ülésében tanácskozás alá vevén, az iránti végzéséről adjon a' nagy-gyűlésnek tudósítást.“

7) Olvastatták a' társulati pénzügyekről szóló tudósít-ás, valamint az egyes társulatok körében kifejtett számadá-si eredmények egybehasonlítása. Minek folytában a' beregi társulat képviselője előadá küldőjének abeli kívánatát, mi-szerint a' vidéki társulatok körében hivataloskodó tisztvise-lők fizetési másképp rendeztessenek 's a' munka eredményé-től tétessenek függővé, nehogy a' szabályozási 's kezelési költségek közt itt ott tapasztalt aránytalanság is lehető le-gyen. „Mivel azonban a' központi igazgató felvilágosításai szerint a' beadott vidéki számadások nem annyira részle-tesek, hogy azokból biztos összehasonlítást lehetett volna készíteni; de továbbá a' munka első kezdeténél itt ott ter-mészetes okokból több nehézség támadván, az eddig törté-ntekből biztos következtetést a' fenálló fizetési rendszer hiányosságára nem vonhatni, ez okból az eddigi munkaszak és annak eredményei pusztá tudomásul vétetvén, a' közpon-ti választvánny figyelmeztetik, hogy a' költség külön rova-tainak arányára nézve szigoron ügyeljen fel 's a' kifejlendő körülményekhez képest olyformán intézkedjék, hogy ezen-tulra az aránytalanság szüntessék meg 's minélkedvezőbb eredmények éressenek el. (Folyt. köv.)

Pályakérdés a' belföldi gyarmatosítás ügyében.

Seg tsünk mindenkin és mindenben ha lehet, de a' valódi szegényen, és a' valódi szükségén segíteni a' legelső és legfőbb kötelesség. A' vallás, a' hazaszeretet, és az ész.

Lefolyt katonai életpályám engem publicistának u-gyan nem képezett, de nem akadályoztatott hazánknak min-den viszonyait és életeleit ama figyelemmel és hő szeretettel kísérni, mely minden hazafihoz illik.

Számos azon mód és eszközök, melyek hazánk java és fölvirágoztatása előmozdítására a' közvélemény által (mint annyi sine qua non) megkívántatnak és javasoltat-nak. Illyenek: a' köztelherviselés, az örökvaltság, tengerpart-tali özszekekötetés, hitelintézet, vámviszonyok elintézése, vasutak és esatornák által a' pangó ipar és kereskedés eme-lése, a' katonai élelmezés nyomasztó súlyának könnyítése. Mindezek jövő országgyűlésen, melynek küszöbén állunk, hihetőleg elő fognak kerülni, és az egyiránt haladásnak in-dult kormány és nemzet loyális közreműködésével egy-részen talán törvényy is fognak válni; tartok azonban at-tól, hogy efféle intézkedések minden érzékeny áldozat mel-lelt is a' várt eredményt nem hozandják meg 's úgy járunk velök, mint improvizált váltótörvényünkkel, mely által a' közhittelt akarván emelni, a' helyett az uszort és esodót idéztük elő, és így az elvetett buza helyett csupa konkolyt a-rattunk, azért az ősiséget el nem törölvén 's a' telegkönyve-ket be nem hozván, a' hitelnek egyedüli természetes alapját (a' birtoktulajdonnak telegkönyvi kivonattal könnyű és biz-tos kimutatását) meg nem vetettük: és így a' roppant épü-letnek alapot, az elvetett jó mának foganszó földet nem

készítettünk. Így járunk mondom a' főnebbi igen üdvös in-tézkedésekkel is, ha azoknak eleve kellő alapját meg nem vetjük. Mert valamint az emberi test csak akkor ép és e-gészséges, ha az őt éltető vér benne kellőleg fölösztva, an-nak minden részeit átjárja és táplálja; ugy a' nemzeti nagy test is csak akkor lehet erős és egészséges, ha népessége, — ezen őt éltető vér — benne aránylag fölösztva 's általa minden földje művelve vagyon; és valamint az emberi test-ben minden nyavalya a' vérdugulástól ered, és mihelyt ez megszüntetik, az abból eredt bajok maguktól megszünnek, 's minden gyógyszer, mely nem arra, hanem csak a' hely-beli baj orvoslására intéztetik, csak palliatív, 's a' testnek általános épségét helyre nem állítja: ugy a' nemzeti test-ben is a' népességnek egy részbeni túltömöttsége, más rész-ben pedig hiányozása szüli a' nemzeti bajokat, 's csak ennek kiegyenlítése képes azokat természetesen minden erőtetés nélkül megszüntetni, minden egyéb intézkedés szinte csak politikai palliatív marad. És valamint az értelmes kertész, hogy kertét virágzóvá tegye, ez egy zugban buján fölserdült 's az éltető föld szüke miatt ott nem tenyészhető növényeket az üres ágyakba átülteti: ugy a' nemzet is országát csak ak-kor teendő virágzóvá, ha tulnépesített fölösleg lakosait, kik ottan többé meg nem élhetnek, a' parlag földekre átszállítja, és az által hogy ott a' sürű népességet megrikítván, a' meg-maradt földművelőknek elegendő földet és táplálékot hagy, itt pedig a' hiányzott művelő kéz miatt parlagon fekvő tére-ket megműveltetni, mindenütt a' helyhez képest egyforma né-pességet, földművelést, ipart és kereskedést teremta.

Ezen előrebocsátottak után egyedi meggyőződése-m az, hogy hazánkban, melyben a' mult és jelen szomorú ta-pasztalás szerint a' földművelő nép oly aránytalanul van föl-ösztva, hogy míg a' tulnépesített felső vidéken a' föld szüke és terméketlensége miatt az ösztetömtött népnek nagyobb része éhalállal küzd, az alföldön több százezer legterméke-nyebb hold föld, földművesek hiánya miatt, parlagon áll. Anyagi jobblét, ipar és kereskedés emelkedését biztosan csak a' belföldi gyarmatosítástól várhatjuk, mely ha létesül, akkor a' főnebb említett közkívánatu intézkedések mint biz-tos alapra építettek, a' várt gyümölcsöt bizonyosan meg is fogják hozni. A' colonisatióra számadó közadó nem lesz hi-ába kivette; az e' ezéla fordítandó hitelintézet bő kamatot hozand; mert az ország productív ereje szaporodván, ezen hatalmas emeltyűje által a' most semmi hasznot nem hozó parlagok és mocsárok termékeny földé válván, a' birtok mennyisége, a' föld becsé növekedni, ipar és kereskedés é-lénkülni 's ezek által a' vagyonosság, és ezek folytában az örökvaltsági hajlam és tehetség mindinkább terjedni és így hazánk erőssé, vagyonossá és virágzóvá tétetni fog.

Köztudomásu, mily bámulatos és valóban óriási ered-vényeket idézett elő a' többi európai nemzet a' colonisatio által Ázsia és Amerika sivatagain, és Siberia jeges pusztáin népes helyeket, városokat és egész tartományokat, 's ezek által földművelést, gazdag bányászatot és virágzó kereske-dést varázsolván elő. — De nem szükség külföldre hivat-koznunk, hazánk története is elég példát nyujt: diosóült kir-ályaink többször elpusztult hazánkat idegen földről különös kiváltságok mellett ide édesgetett gyarmatosak által népe-sítették 's hogy most népes városaink léteznek, és némi ipa-runk van, nagy részben csak ezen idegen gyarmatoknak köszönhetjük. Jelenleg azonban külföldi gyarmatosakra szükségünk nincsen, mert tulnépesített felföldünkön elég népet találunk népetlen alföldünk benépesítésére, 's csak az a' kérdés és föladat, hogy mikép, mily eszközök és inté-zetekkel eszközölhetni ezen belföldi gyarmatosítást a' fel-és alföld érdekeinek kiegyenlítésével legcélszerűbben? En-nek megfejtését én ezennel a' nagy közönség bírálata alá terjesztvén és pályázati tárgyul kitűztvén, a' jövő országgyű-lés beadandó és az alább érintett bírálók által legjobbnak találandó koszorú munkára némi jutalmul részemről ese-kély tehetségem szerint 25 darab aranyat ajánlok, egész tisztelettel megkérvén hazánk tudós fiait, hogy ezen, sze-rény nézetem szerint, a' fel- és alföldre nézve egyiránt fon-toskorkérdés megfejtését becses munkálataikkal elősegi-teni sziveskedjenek, reménylvén egyszersmind, hogy az e' végre szükséges statisztikai adatok kiszolgáltatásával, e' tárgy minden részről fölvilágosítására a' kormány is se-gédkezet nyujtani kegyeskedendik.

Ha ezen hazafiai fölölzölátásom a' közönségben visz-hangra 's részvételre találand, szándékom a' beküldendő pá-lyamunkák elfogadására 's megbírálására hazánk köztiszte-let és bizodalomban álló legjelesebb statusfériai és e' tárgy-ban érdekelt birtokosai közül néhányat megkérni 's ennek sikerültéről a' tisztelt közönséget hirlapok útján idején ér-tesíteni fogom. Kelt Pozsonyban april 5kén 1847.

Gróf Pálffy Möriz s. k.

BUDAPESTI NAPLÓ.

(Titkos dramairók) Diesöség és mákoskalács, hold-sugár és fekete kávé, pegasus és üveges hintó! — A' kik u-tólérték, a' saragylát fogják, a' kik elmaradtak, torokszakad-

mogatott parancsok előbbi határozatunk szerint a megye által elfogadhatónak nem tekintethetvén e tárgyban ujlag lejtött egy kegy. leirat, melyben a f. m. kancellária ismételve tudatja, hogy ő parancsait az 1807: 21. t. cz. 15 §a nyomán okokkal támogatni nem köteles. K. ig. szólalt fel többi közt 's megjegyze, hogy a' szóperekben a' főbbezés iránt intézkedő hatóság vagy bíró, vagy nem. Ha bíró, akkor az 1836: 16. t. cz. szerint az is, mint törvényhatóság iteleit okokkal támogatni köteles; ha nem bíró, — akkor van é joga illy perekben itélni? A' rendek ennél fogva határozatuk mellett maradtak 's felirnak. K. volt főesperes Zbiskó, — kanonokká nevezetvén ki, minthogy a' megyében késő ősz életkoráig tömérdek érdemet szerze magának ugy is mint az ellenőri hivatal elnöke, ennél fogva érdemei jegyzőkönyvbe fognak iktattatni. — Ujfejtői sebészi állomás betöltésére kerülvén a' sor, minthogy izraelita is folyamodék e' hivatalért, F. J. kisvárdai földesur 's th. tüzesen felpattanván székéről, az egész izraelitaság ellen korholó és sértő beszéddel kelt ki. Szomorú dolog az, midőn a' 19dik században olly helyen, hol csak az értelmiségnek kellene működnie, illy kitérésék és emberiséget piritó kifakadások hangzanak! — Általában véve gyűlésünk nem igen volt érdekes 's egy héti tanácskozás után f. hó 13án a' rendek szét oszlottak. — Nálunk mart. elején is szokatlan hideg és zuzmára uralkodék. A' mező hóval fődötten szomorga. Tavaly illyenkor már a' gölyák, vad ruczák, ludak 's egyéb vízimadarak itt voltak, most a' jég még a' legterhesb szekereket is megbirta. A' gabna ára Nyiregyházán 18 florint, a' tengeri 16, a' zab 7—8 fr. köble; a' nemesség a' szegény adózó népen segitendő a' katona- és rabtartás költségit nagy nehezen 9000 pftig magára vállalta. Epen midőn jelen soraimat végzem, hallom a' vészharangot zugni, kinézek az ablakon és Nyiregyháza piaca hatalmasan ég. Szélsend van. A' feeskendőkben a' víz fenékgig fagyott. — Már a' második ház dől lefelé. A' szél kerekedni kezd. — A' posta indul, — az eredvényt most nem irhatom meg. Ha Isten kegyelméből a' tűz jelen hidegben meg nem fagy, nem tudom hogyan oltjuk el. — B—r. M.

POZSONY. A' pozsony-nagyszombati vasúttársaság részvényesei april 11kén tartott közgyűlésének határozata szerint a' második kibocsátása 's 5% szabott részvényeken kívül a' nov. 1től készen álló 's jövedelmező szeredi vonal megnyitása óta az első kibocsátású részvények 3/4t kapnak. 4700 ft. főlöleg az építési alapra fordították. A' Bazinig kívántató költség 16.000 ft; valamint az állomások, órházak 's b. építésére, úgy 12 pár lónak megvételére és szekerek készítésére szükséges kiadások elhatározottak. Közlebbi számunk a' választás eredvényt 's egyéb határozatok hóvebb ismertetését adandja.

NAGYSZOMBAT. Sz. kir. város tanácsa az inségeskedők nyomorának enyhítésében folyvást részvevőleg munkálkodik; az elnyomorultak számára mindaddig közkonnyhat tartván, míg a' tavasz teljes beálltával a' munkaképesek napszámhoz juthatnak. E' példát híven utánozzák a' szentferencziék is, kiknek zárdájokban igen sok éhező nyer táplálékot. Ezen ételosztáshoz magányosok is járulnak részint természet-részint pénzbeli adományaikkal, kik közt az 500 vfrtot adakozott Mayer özvegy nő dicsérelőleg említendő. Az országos nevezetességű két ezer akós hordó szétzedett 's mint hírlík, Bécsbe fog vitetni; minek a' bortermetzők nem igen örvendhetnek, mert ez által a' kereskedés megfordítatik; eddig ugyanis hort vittek az örökös tartományokba tőlünk; most ezt itt hagyva, hordainkat vásárolják meg. Az enyhe tavasi napok tartása a' vetésekre e' vidéken igen vidítólag hatott elannyira, hogy ha a' langyos esőzést hasonló meleg napok és szélmentes éjek kísérendik: bő aratás reményivel kecsegtethetik magukat földmivelő gazdáink, egyébiránt az aratás a' martiusi derek 's késő fagyok miatt legalább 14 nappal későbbre lökett mind itt, mind az országnak legalább hegyes felvidékein. A' gabna ára az idegen vevők gyakori utántudakozásai miatt emelkedett; a' buza mérője 11—11 ft. 45 kr.; a' rozsé: 9 ft. 40 kr.—10 ft.; árpáé: 7 ft. 30 kr.—8 ft.; kukoriczéé 8 ft. 30 kr.—9 ft.; zabé: 4 ft.—4 ft. 15 kr. Legdrágább azonban a' mák, melynek mérője 30 ton is fiztetetik, hihetőleg azért, mert még nekünk mint álmos népek tartós álom-szerzészetés végett legtöbb mákra van szükségünk. A' francziáknál a' mák legolcsóbb. —

GÁCS. April. 5ke Gács helysége szomorítólag viradt. Ugyanis véletlenül tűz támadván, ennek lángjait az épen akkor dühöngő szél szerze sodorván a' helység nagyobb részét úgy elhoritá, hogy az oltás lehetlenné vált. A' tűz a' konyhából ütött ki, hol a' házi nő mézzel vegyített pályinkát főzött. A' szerencsétlenség oka tehát ismét pályinka! Az egyház, a' posztó- és czukorgyárak sértetlenül maradtak, 's minden kár és veszteség az a' nélkül is vesztés adózókra nehezült. Segítsétek őket ember- és polgártársak! mint ember- és honfitársaitokat!

N á d a s (Pozsonym.) Az időszi sajtónak egyik fő

feladata levén a' népnevelés mezején fölföltümedező jeleneteket figyelemmel kísérni, nem mellőzhetjük el azon egyedekek buzgóságát megemlíteni, kik e' kopár de olly szép jövővel kecsegtető téren munkás részvétöket a' haza, fejedelem 's az emberiség javára foglalkodtatják. Említök egykor, miszerint a' népnevelés előmozdítása leginkább az egyháziaktól függ, mint kik hivatásuknál fogva is legközelebb érintkezésben vannak a' néppel; említök: mikép az egyháziak közül találkoztunk ugyan jeles és gyakori tettekkel, melyek a' népmiveltés felderítésére áldás-terjesztőleg hatnak; azonban véve a' nagy egészet, mégis csak pangó állapotunk vagyunk kénytelenek látni az egész ügyet, 's majd részvétlenül tespedőnek a' különben erélyes lelkeszséget; ezen állításunkat legkevésbé sem czáfólva, azonban egyszersmind az elsőbb tételhez egy adatot juttatva említjük, mikép Banyek János boleráki lelkész hívei neveltése körül csüggedetlen szorgalommal járt el példát adva tisztársainak is: mint kell erőfeszítetten 's öntagadólag az ur szőlőjében napszámokodni, ha valódi bő szüretet akarunk. A' t. lelkész ur látva, mikép kerületében milly csekély számmal látogattanak az iskolák, 's hogy ezen elmaradásnak oka főleg a' szülék szegénységében rejlik, kik gyermekeikért a' tanítási díjt nem képesek fizetni, ezen akadály elhárítására magát évenként 60 vft. iskolapénzfizetésre kötelezte 's e' kötelezettségét be is váltá azon ifjakért, kiknek szülei az említett tartozásnak eleget nem tehetnek. Szintilyen ifjak számára kívántató iskolai könyveket 's egyéb szereket saját pénzen vásárolván össze azok közt kiosztatá. Erélyességének sikerült az illető földesurtól az iskola-fütsére hat szekér fát 's a' közönségtől 30 vft. segélypénzt a' tanító számára kieszközölni. Ezen dicséretes buzgalom nem maradt kivántó fogamat nélkül: mert ama 20—30 tanuló gyermek helyett, kik azelőtt látogattak az iskola-épületet, most már hetvenen fölül van azok száma, kik emberi és polgári kötelezéseküket a' derék lelkész felügyelése alatt avatott, kezekből merítik. Ugyanezen lelkész magasztaló említést érdemel még mint ember is, ki e' szük időben hívei- 's embertársainak inségét minden töle telhető módon enyhíteni kívánván a' nélkülözök közt 130 posz. mérő vetnivaló zabot, néhány mázsa szénát 's nevezetes segélypénzt is osztatott ki. Illy férfiut csak méltánylat 's tisztelettel lehet említeni.

ERDÉLYI ORSZÁGGYÜLÉS.

(Az urbéri tartozások feletti tanácskozások folytatása.)

XLVI. Országos ülés martius 22kén. (Apróbb urbéri tartozások, bollnyítás.) Hunyadm. e. k. Mult alkalommal szerencsés levén véleményét az 5ik törv. czikkre előterjeszteti, az ugynevezett kisebb tizedet is az 5dik t. czikkbe sorozta. Vannak azonban apróbb tartozások, melyeknek elhatározása a' jelen 6dik t. czikkre tartozik. A' r. bizottság említ nykott, esikért, tojást, zabot, esigát, rákot 'sat. melyeket jövedőre megváltandóknak véleményez, egy egész telkes urbéres által 1 ft. ban, fél telkes által 30 kr. házas zsellér által 15 kr. ban. Szóló a' kisebb datáikat, mint esiga, rák 'sat. melyeknek fajai határozatlanok, jövőre nézve a' datáik sorába nem helyezheti. Ennél fogva ugy véli, elég lesz, ha minden egész telkes urbéres két esikért kéttyukot és 10 tojást ad évenként földesurának, mit szabadságában állandó 30 p. krral megváltani. A' 2dik §ban a' r. bizottság ezt mondja: „a' hoszsu fuvar jövedőre eltöröltvén, helyette az egész telkes urbéres két marhával két napot, a' féltelkes pedig egyet fog szolgálni; e' két marhávali szolgálat a' szántásra fordítandó nem levén. Rendes szolgálatban az urbéres öt mérföldnél távolabb helyekre fuvarra nem erőtetthetik: azon napoknak, melyeket az uton tölt, rendes uri szolgálatba kelvén beszámíttatni. Szóló e' szakaszt elfogadja, azon módosítással, hogy a' két marhávali szolgálat helyébe tétessék két napi egész szolgálat. A' 3dik §t a' r. bizottság ekép javasolja: „a' földesuri időkben erdőzés hasznával élő jobbágyok közül az egész telkesek tartoznak az uraság által kijelölendő és két mérföldnél nem meszszebb fekvő erdőből egy öl fát a' jóság határan belül, 's a' vágás helyétől ugyan két mérföldnél nem meszszebb eső helyre hordani 's azt a' fenjegyzett mértékben összerakni; a' féltelkesek fél annival tartozván, a' házas zsellérek pedig külön külön fél öl fa-összevágásra köteleztetvén. E' tartozásokat szabad leend a' földesurnak olly móddal változtatni meg, hogy egy öl fa-hordás egy napi igás, egy fél ölfa-levágás egy napi gyalog napszamba számíttassék“. Szóló ezen §t elfogadja, legfőljebb is elején e' szavak után „jobbágyok közül“ kívánja tétetni: a' 2dik törv. cz. értelmében. Végre a' 4dik §. a' r. biz. szerint így szól: „A' földesurnak szabad leend az urbéri telki állományon kívül 200 öl kenderfölddel ellátott urbéreseiktől az általok természetterményhöz képest kender- vagy lentized természetbeni kiszolgáltatását, akár 6 font urasági kendernek, vagy lennek megfontását kívánni, a' kisebb vagy nagyobb kenderfölddel ellátottak a' fenebiekhez aránylag mért tartozásra köteleztetvén. Szóló eddig a' r. biz. javaslatát elfogadja. A' kö-

vetkezőt pedig: „hogy pedig hol csak a' körülmények engedik, az urbéreseinek illy kenderföldök kiszakasztatásának, arra ügyelni a' szabályzó bizottság kötelessége leend“ kihagyatni kívánja.

Küküllöm. e. k. küldöji azon ószinte jó indulatukkal, mellyel bármi áron is az urbéres néposztályon segiteni lehet, hátramaradni nem kívánván, sőt a' jelen urbér létrehozásában némi okadással résztvenni ohajtván, a' 6dik t. czikk 1ső §ra nézve megelégnének azzal, hogy egy egész telkes urbéres váltásdíjúl 1 pftt fizessen; de miután a' juh, bárány, gidó 's több illyenek dézmája iránti határozat által ettől elúttetvék, a' külön választott apróbb tartozások iránt nemes Hunyadm. követe indítványát legczélserűbbnek látván, elfogadja. A' 2dik §ban említett hoszsu fuvarra nézve nyilványítja, hogy mivel az, az urbérest leginkább terhelő, küldöji áldozatukat itt sem tagadják meg 's urbéreseiktől a' hoszsu fuvart nem is kívánják, mert meg vannak győződve, hogy a' kk. és rr. olly munkatétellel határozzák felcserélendőnek azt, melly a' gazdaság nemében legnagyobb figyelmet igényel. Tudjuk, ugymond, hogy kicsiny országunkban az élelem és pénz forrása a' gazdaság, marha- és juhtartás. Igen, de ezek az urbér bejöveteleivel 's azzal kezdődő ujj gazdasággal igen nagyon esökkennek. Méltóztassanak annál fogva a' kk. és rr. az ősi gabonatermés behordatását olly gazdasági pontnak tekinteni, mellynek ha czélserű 's idejében betakaríthatása módjáról nem határoznak, ország-szerzte az ősi gabonák a' legveszedelmeseb pusztulásnak lesznek kitéve. Tapasztaltuk ugyanis, hogy az évnék épen azon szakában vannak néha huzamosabb és veszedelmes esőzések, mikor a' buzahordásnak van ideje. Már ha az urbéres héti szolgálatában egy nap hord, 's azután a' hordás félben marad 's elkezdődik az esőzés, a' szegény földesurnak minden gabonája kün rohad; mi ha térhelyeken van a' vizek árja elsodorja, 's lehet olly esztendő, melly illy esetben bő termés mellett is a' legnagyobb szükséget fogná előidézni. Alázatos véleménye tehát az, méltóztassanak a' kk. és rr. határozatlán kimondani, hogy az urbéres buzahordáskor és szüretkor a' rendes szolgálat betudása mellett legyen addig segítségére földesurának, míg elvégi, minde-nik munka bevégzésére négyégy napot állítván meg, azon megjegyzéssel, hogy a' mellyik földesur kevesebb idő alatt végi el ezen gazdasági munkát, annak kevesebb idő a. tegye az urbéres ezen segítséget, és semmi esetre ezen urbéresi segedelem másnemű munkára ne fordíttassék a' földesur által. Nagy nyeresémet ez az urbéresre nézve azon hoszsu fuvar helyett, mellyet magának, marhájának és szekereinek romlásával kellene tennie. A' 3dik és 4dik pontok iránt Hunyadmegye indítványa utasítása elveihez legközelebb járúván, pártolja 's előterjesztését ujjban is a' rr. figyelmébe ajánlja.

Kolozsm. e. k. Miután utasítása értelmében a' juh- és báránydézmat az 5dik törvényjavaslatban tárgyalat dézmához sorolta, az ezen kívüli apróbb tartozásokat 1 pftal kívánja megváltatni. A' rendsz. bizottsági javaslat többi §§-it elfogadja, kivéve az utolsó, melly mintegy tartozásul rója a' földesurra, hogy az állománybeli illetőségben felül adjon kenderföldet urbéresének. Azon indítványától, melly szerint az urbéres osztály elősegelése tekintetéből a' nagyobb és kisebb dézmát és apró tartozásokat egybefoglalva pénzzel kívánja megváltatni, elesvén, az apróbb tartozásokat általában megszüntetendőknek véleményezi. A' hoszu fuvarra nézve kívánja, hogy az a' rendes urbéri szolgálaton kívül csak két napi legyen, akár változtassék át két napi urbéri szolgálat; ha két napnál tovább tartana a' fuvar, ezen főlöleg rendes szolgálatba tudassék, még pedig a' visszaszajövetel is, ha a' földesur u. b. erése szerkerét megterhelni. A' többi §§ra elfogadja a' r. b. véleményét. Felsőf. e. köv. Az apróbb tartozások fejében évenként egy ftot kíván fizettetni. Hoszsu fuvar helyett tegyen az urbéres négy napi szolgálatot egész erővel. Az erdőből hozzon két öl fát, ha a' lak hely távolsága az erdőtől 2 mérföldnél távolabb nem fekszik. Kinek marhája nincs, hordás helyett vágjon 2 öl fát, 100 öl kenderföldért miveljen meg 6 font kender. Hogy a' szeszgyártás minél inkább gátolassék, egy pályinkafőzöstől fizessen az urbéres egy forintot. Kolozsvár város e. k. Az apróbb urbéri tartozásokról javaslat 6ik t. czikket a' r. biz. munk. szerint pártolja. Azonban mivel a' r. b. az 1ső §-ban az apróbb tartozásokat u. m. méh, bárány 'sat. összesen javasolta 1 pftal megváltandóknak, miután e' tartozások nagyobb része az előbbi törv. czikkben elhatározottat, utasítása szelleméből kiindulva, a' Hunyadm. által indítványozott 30 kr. váltásdíjtsoknak tartja, mert felét tenné annak, a' mit a' r. b. az összes apró tartozásokért határozott; már pedig a' juh- bárány- 's b. dézma sokkal többet tesz az ezen törvényjavaslatba soroltaknál. Ennél fogva elégnék tart 20 kr. váltásdíj. Az 1819ki urbéri utasításban, hol a' kisebb tartozásokról van szó, az áll, hogy a' marhatartásra szolgáló füvekből, földmogyoruból és fümagból a' földesurat tized nem illeti. Ezt ohajtaná a' jelen törvényjavaslatban

tisztán kifejezteni. Mondhatnák a' kk. és rr., hogy ez fölösleges gondoskodás, mert a' dézma csak gabonatermesztvényekre van kiterjesztve; de az 1819ki utasításban is említve van minden gabonafaj, még is elő vannak sorolva az érintett termékek. Szólv nem gondolja, hogy a' kk. és rr. többsége, melly javaslatit az 1819ki utasítás elveire alapítja, ne kívánná magáról azon gyanut elhárítani, mintha a' 19ki urbéri munkálattól csak azt szemelté ki, mi az urbéresre nézve terhelő, a' kedvezőtlenben mind mellőzné. A' 2ik §ra nézve pártolja a' két napot; de a' két marhás helyett ezt tenné: annyi marhával, mennyivel magának szolgál. A' 3dik §ban az ölfá mekkorásága határozatlan lévén, tisztán kimondaná, hogy fél cubik öl. A' 4iket pártolja. Krasznam. Utasítása az apró tartozásoknak, mint a' r. b. javasolta 1 forinttal megváltása mellett szól; azonban, ezen apró tartozások nagyobb része már az 5dik törvényjavaslathoz lévén sorozva, a' többi Magyarhon példájára el kívánja töröltetni. Sokan szólottak még a' hunyadmegyei javaslat mellett, mire sokan enunciatiót szorgalmazván, elnök ó nmlga kimondta a' határozatot, mint egyik számunkban közölve volt.

Ezután a' boltnyitásra kerülvén a' sor, e' tárgyban először emelt szót egy k. t. tag's indítványát következőben terjeszté elő: A' boltnyitási jog ugyan a' földesurat illeti, de a' honi kereskedés előmozdítása tekintetéből a' telkes urbéreseknek megengedtetik, hogy telkeiken önmaguk által folytatandó kereskedés végett a' földesurnak évenként fizetendő alább meghatározott bér mellett boltot nyithassanak, úgy mindazonáltal, hogy az urbéres ezen árulhatási jogát sem idegenre sem helybelire semmi szín és feltétel alatt a' földesur nyilvános megegyezése nélkül át nem ruházhatja, (nem subarendálhatja.) A' boltnyitási jogával élni akaró urbéres földesurnak a' boltokra nézve megállapított három osztályzathoz képest a' következő bért fogja fizetni: az első rendű boltoktól, olyanoktól t. i. mellyekben jeles és középserű posztók, nemkülönbön selyem's a' gyárakból a' lera-kó-helyekről első kézből bevásárolt nemesebb portékák tétetnek ki eladásra, a' honnan az illy portékák a' házaló kereskedőknek szoktak eladni, évenként 15 fót; a' 2dik rendű boltoktól, mellyek esekélyebb értékű portékákkal vannak felkészítve és országuton kívül esnek, hol t. i. ritkább az eladhatási alkalom, a' boltnak birtokosa pedig az első rendű kereskedőkhöz nem hasonlíthatatik ugyan, de vásárookra eljár, évenként 10 fót; a' 3dik rendű vagyis a' falukon levő boltoktól, mellyeknek birtokosai vásárookra járnak ugyan, de selyem- vagy más nevezetesebb portékákkal nagyobb mennyiségben nem kereskednek, és portékáikat a' vidéki kereskedőktől szokták beszerezni, évenként 5 fót. Ha pedig a' boltot nyitni akaró urbéres földesurával az iránt, hogy a' bolt mellyik osztályzathoz tartozik, megegyezni nem tudna, ezt az urbéri ügyekre felügyelő hatóság határozandja el. Egyébiránt az urbéres saját természetvényivel szabadon kereskedhetik. Szólv indítványában leginkább a' magyarországi urbért követte; a' taksák meghatározásánál lejjebb szállott, de mi, ugymond, szegényebbek is vagyunk. A' subarendálásra nézve a' magyarországi földesurnak is van joguk akadályokat tenni.

Egy gr. kh. Az előadott szerkezetben nagy mértékben megközelítve látja kifejtett nézeteit, mellyek szerint a' kereskedés szabadságát egészben vagy legalább taksa mellett fentartani kívánta; mind a' mellett az előbbi indítványra két megjegyzése van. Egyik: miszerint szólv a' földesurnak csak azon esetben engedné meg akadályt tehetni a' subarendálás ellen, ha a' subarendáló illy egyed lenne, ki ellen a' földesurnak kifogása van. Ez Magyarországon is épen így van kifejezve. Ott az urbéres a' boltnyitást akárkinek subarendálhatja, csak azon subarendálni akaró egyedet zárhatja ki a' földesur, kinek személye ellen kifogása van. Ezen különbséget szólv fontosnak tartja, mert ha egyszer az urbéresnek joga van árulhatni, nem tudja, mi okból lehet neki megtiltani, hogy ezen jogát, ha akarja, másnak adhassa. A' pályinkafőzésre nézve sem mondtuk, hogy tartozik az urbéres maga főzni, főzethet akárki által. Ezen megszorítás tehát káros lenne. Azon legkisebb boltokra nézve továbbá, mellyek az urbéresek által nem nélkülözhető apró esekély tárgyakkal kereskednek, Szamosujvár indítványa szerint 2 pft. taksát kíván megállítani.

Torda m. e. k. Nem volt azon véleményben, hogy a' boltnyitás regale, de miután már azzá lett, a' kereskedés szabad gyakorolhatását az urbéresnek taksa mellett is meg kívánja engedni, de nem azon okból, hogy a' paraszt azt másnak subarendálhassa, mert akkor egy harmadik fogná hasznát venni. Tulajdon természetvényit azonban taksa nélkül is árulhassa. — Egy gr. k. h. Mlg. Gál J. ur indítványát pártolja, kivéven javaslatá végett, mellynek kihagyását kívánja; mert 1) itt csak a' boltnyitási jogról van szó; 2) a' természetvények szabad árulhatása a' 3. t. c. 12. §ba általánosan ki van mondva. A' subarendálást nem engedné meg, mert a' boltnyitás által az urbéreseket, nem idegeneket, mint zsidók, örmények, németek'sat, kíván gazdagítani.

— Egy kir. h. is az előtte szólott értelmében nyilatkozott.

Elnök ugy látja, hogy a' kk. és rr. többsége abban alapodik meg, miszerint a' boltnyitás földesuri jog, de a' földnépen segíteni kívánván, ezen jogot az urbéres osztálynak bizonyos taksa mellett átengedik, három osztályba sorozván a' boltokat, mellyek közül az első rendbeli 15 ft. másodiktól 10, a' harmadiktól 5 ft. fizetendő. Volt egy vélemény, melly egy 4ik osztályt is kívánt felállítani, mellytől vagy semmi vagy 2 ft. taksa fizetették. A' többség három osztály mellett maradt. Egyik vélemény a' bolt-subarendálást nem engedi meg ennek; ellenében egy más nézet azt kívánta, hogy engedessék meg a' magyarországi szokás szerint; de azt is elvetette a' többség. Végre ha a' boltnyitási ár iránt az urbéres és földesur megegyezni nem tudnának, hogy mellyik osztályba tartozik, ezt az urbéri ügyekre felügyelő hatóság határozza el. Ezt a' kk. és rr. elfogadták. Ezen kitéttel „ezenkívül saját természetvényeivel szabadon kereskedhetik“ mellyet G. J. ur indítványozott, a' kk. és rr. merőben kihagyandónak vélték, mindazonáltal azon §. melly már ezt elhatározta, ezen t. c. cikk után tétessék. — Fogarasz. e. k. megnyugszik a' kijelentésen, csak a' 4ik osztályra nézve nincs tisztában. — Szamosujvár e. k. Tulajdonképen nemcsak a' kérdés: legyen e' 4dik osztály? hanem azokkal, kik a' 3ik osztályba nem tartoznak's más kereskedést üznek, mi történjék? A' tanácskozás rindén azt hallotta, hogy ezek nem fizetnek semmit; s ha ez értelme annak, hogy ne legyen 4dik osztály, akkor szólv megnyugszik, de ha az lenne értelme, hogy 4ik osztály ne legyen, és 5 fót fizessenek — nincs elenyészve aggodalma.

Elnök: Vajjon azon árucikkék, mellyek a' 3dik osztályba nem tartoznak, érdemelnek e' boltnyitást? Minek külön osztályt megállítani? Most a' 7ik t. cikk következnék napirendre, de tekintetbe vévén, részint hogy a' t. c. nagyobb terjedelmű, részint, hogy szorosan magához az urbérhez nem is tartozik, jónak látja szólv elnök e' helyett a' 8ik t. cikket kitézni, melly az urbéri kötésekéről szól. Kéri a' rr. ket, siessenek előleges tanácskozásaikkal, miszerint ha készen lesznek, azonnal ülést tarthasson. (Folyt.)

KÜLFÖLD. AUSZTRIA.

April. 6kai bécsi levél szerint a' szultán gondoskodásának hirtelen változása a' törökgörög villongást illetőleg Bécsben azért is igen jó benyomást okozott, mivel az egyszerű tanúságul szolgál arra, hogy Rezsiz pasa befolyása fiatal uralkodójára legutóbbi időben nemcsak nem csökkent, sőt inkább öröndetesen növekedett, miután az, daczára a' diván majd egyhangulag ellenszegülő véleményének, 24 óra alatt képes volt a' nagy ur figyelmét az ausztriai részről tett előterjesztvényekre olytén sikerrel irányozni, hogy a' szultán ezen előterjesztvények követését sinórmértékű föltétlenül elfogadni késznek mutatkozék.

AMERIKA. Január 30kai guatimalai tudósítások szerint az ottani kormány a' középamerikai szövetségtől elszakadni készül. Lakossága ezen, a' Mexicoval határos státusok közt legfontosb tartományának 900 ezer lélekre számítottik. Guatimala kereskedése Angliával a' M. Chroniele megjegyzése szerint igen virágzó, mellyet leginkább természetvényekben üzven, mindig biztos vevőre tarthat számot említett országban.

Mart. 10kei mexicói tudósítások szerint Scott tábornok, ki Veracruz megtámadni készüle, febr. 19kén Tampicoba érkezett meg. Britt státusi postagözös, Tweed febr. 12kén ugy látszik a' yucatan parton törést szenvedvén, ez alkalommal 60 személy elveszett.

Római lapok következőleg tudósítanak a' római kath. egyház mostani állásáról az egyesült státusokban: ama különben majd egészen protestans országban most 1,300,000-nél több katholikus lakik. 1843ban volt ott 16 püspökmege, 585 kath. templom és kápolna; 477 egyházi állomás's 581 papegyed, 27 papnövelde, 2 fótanoda's egyéb nevelőintézetek a' főlzenteltetendők számára; 36 épület egyházi nöegyletek's 48 ujonezda (novitiatus) ezen nőtársulatok számára. 1843ban több mint 84 új templom-építéssel foglalkoztak, 34et bevégeztek, mikből 14 az ujyorki püspökmegejére jutott. A' rom. kath. templomok, kápolnák's papok az egyesült státusok egyházmegyéiben következőleg vannak felosztva: Baltimor számlál 70 templomot és kápolnát, 20 papállomást, 69 papot; Philadelphia: 106 templom és kápolnát szinte 69 pappal; Ujyork 90 templomot, 50 papállomást's 71 papot; Boston 40 templomot, 48 állomást's 34 papot; Detroit 30 templomot, 25 állomást, 19 papot; Cincinnati 45 templomot, 20 állomást, 47 papot; Vincennes 27 templomot, 29 állomást, 34 papot; Dubuque 10 templomot, 10 állomást, 11 papot; St. Louis 59 templomot, 60 állomást, 77 papot; Ujorleans 42 templomot, 22 állomást, 52 papot; Natchez 8 állomást 4 papot; Mobile 7 templomot, 33 állomást, 18 papot; Charlestown 16 templomot 47 állomást, 18 papot; Richmond 9 templomot, 5 állomást, 7

papot; Louisville 40 templomot, 70 állomást, 51 papot; Nashville 5 templomot, 40 állomást, 7 papot. Az egyesült státusok összes népessége 1840ki számítás szerint: 17,062,566 lelket tón, tehát 11,756,641-gyel többet mint 1800ban; ezen népséget a' római katholikusokon kívül még következő hitvallásuk képezik: ujykeresztelők, campbeliták (Krisztus tanítványi), hollandi reformátusok, angol püspökgyháziak, quakerok, német reformátusok, ó lutheránusok, mennoniták, methodisták, hernhutterek, mormoniták, angol presbyterianusok, sakerek (reszketők) bunkerek (ujjongatók), unitariusok, egyetemesdiek, (universalisták) zsidók és térítettlen indiánok.

PORTUGÁLIA. A' királynő tábornokait Saldanhát és Casalt a' fölkelők megverték. Mindkettő áruláson fondorodott, azonban ók maguk árultak el a' juntánál's ép azon pillanathan, midőn a' megrohanás kitűzött jele adaték, öldöklő kartácstűzzel fogadtattak. A' Clamor Publico Saldanha vereségét ekép írja le: tudva van, mikép az öreg Povoas tábornok a' portói juntának sürgetőleg ajánlá, ne nézze nyugottan tovább a' fondorkodó Saldanha eselszövényeit, hanem egész erővel támadja meg őt. Povoas e' szerint kinyomult, s megdúd Portón kívül, hogy Saldanha az oportói várerősség parancsnokát megnyerte, ki is a' váral bizonyos jel (röppentyübocsátás) mellett feladni készült. Povoas Portóba sietett vissza, közlötte a' juntával az árulást; a' parancsnok titkon elfogatott's a' jeladásra megjelent ellenség erős kartácslással fogadtattott. Saldanha állítólag 1400 embert vesztett.

Mart. 22kei lissaboni tudósítások szerint a' kormány pénzügyi szüksége mindinkább növekszik. Azon hir követeztében, hogy a' kormány státussorshuzást szándékszik rendezni, a' status-papirosi pénzérték még inkább súlyosdott's csak 37 cent lerovattal adhatni tul rajta. Saldanha marsal egy hadsegédet küldött a' fővárosba jelentésül, mikép kénytelen lemondani parancsnokságáról, ha pénzt nem küldenek neki. Tanácsla egy kényszerített kölcsönvétel, vagy épen eladását a' koronai ékszereknek (mikhez ugy látszik már nyultak is, mert hire jár, mikép Párizsban már el is adtak egy illyetén ékszerdarabot (a' gazdag portugál uralomból India és Brazíliában). Mire jutnak a' hős elődök drága vérén keresett szerzemények!

SPANYOLORSZÁG. Madridból mart. 31kéről írják: a' miniszterség immár ki van egészítve, miután don Florencio Rodriguez Bahamonde követ, volt saragosai ügyvéd's legujjabb igazgatója a' madridi egyetemnek, moderado, igazság-miniszterre nevezetett. — A' királynő Olozaga testvéreinek kérelmére annak a' Madridba visszátérhetést megengedte. Olozaga isméretes azon jelenet által, mellyet mint miniszterelnök a' királynő kabinetében játszott, midőn ülését a' kamrában elfoglalni akarta, a' kormány által gyorsan Franciaországba utasított vissza. Most Izabella állítólag kijelenté, mikép ő maga kíván megkegyelmezési's feladási példát adni, mert eljött már az engesztelődés ideje.

A' Memorial Bordelais következőleg ír az új pénzügyminiszterről Salamancáról: Salamanca jelenleg 40 éves, Granadában jogászokodott's 1836dik évben szülővárosától Malagától az andujari forradalmi központi junta tagjává nevezetett. A' junta feloszoltával előbb tartományi aztán madridi törvényeségi tanácsos lón. Itt közepette a' polgárháboru alatt előfordult nyereséges üzleteknek sógora Herenia, gazdag malagai kereskedő vezérlete alatt, nyereszkedni kezdte. Csakhamar nagy pénzügyi tehetséget fejtett ki's óriási vállalkozásokba bocsátkozék. Espartero kormányzósága alatt a' moderadókkal annak bukásán munkálkodott. Aztán Narvaez meghittje volt, később azonban meghasonlott vele's bukását idézte elő. Három évig bírta a' sóbérletit, mellynek lefolytával azonban vonakodott Mon pénzügyminiszter a' szerződést megújítani's ez okozta hihetőség a' legujjabb fordulatot Salamanca politikai magatartásában. A' kénbányák bérlését is ő nyerte el, azonban a' Rothschild háznak adta által. A' gallicziai lázadásnál 1846ban titkon szerepelt, Narvaezen akarván magát megbosszulni. Ő volt szinte, ki a' puritán pártot alkotá, melly előbb a' trapaniféle házasságot, később a' francia befolyást ellenzé's büntelést és szigoru törvényességet kívánt. Salamanca nagy befolyást gyakorol a' börzére. Elén áll valamennyi kereskedelmi vállalatnak, igazgatója a' Hd. Izabellabanknak, királyi színháznak's a' circusnak, melly évenként 300 ezer frankjába kerül. Nemkülönbön részvényes legfőbb hírlapnál. Háztartása fejedelmi, most épen egy igen pompás palotát épített a' Prado közelében. Bulwer angol követteligen meghitt's barátságos lábón áll.

Mig az anyakirálynő Krisztina többet gondoskodott Munoztói gyermekei jövője mint Izabella királynő és Luiza inf. nő jólléte felől, előbbiben elhamvadozott az anyai iránti szeretet. Midőn anyja legujjabb bucsút vón tőle, ez legmélyebb egykedvüséget's hidegséget mutatott. A' volt kormányzó keservesen sirt, s kocsiba léptekor világosan láthatá, mikép fordita neki hátat Izabella, hogy eltávo-

zását se lássa. Darab idő óta a fiatal királynő minden bi-
linestől szabadulni akar 's tökéletes szabadságot kíván
érezni. Szerfölött kevélyen viseli magát mostoha nővérei
iránt. Midőn nem rég a legidősbik a királynő mellé akart
ülni, királynőileg szölt ez feléje: „én legidősb leánya va-
gyok Ferdinand királynak, te pedig csak legszegényebb a-
tattvalóji egyikének gyermeke. Mozdulj onnan 's ne feledd
többé, ki legyek én.“ Muzon kisasszony siránkozva ment
anyjához, de Krisztina elveszté minden hatalmát leánya
fölött, ez t. i. nem feledheti, hogy élte boldogtalanságának
egyetlen oka ő. Rá kényszerített férjét, Ferdinand királyt
Izabella úgy tekint, mintha cseppet sem érdekelné. Az el-
lenszeny kölcsönös, csak egyben egyeznek mindketten t. i.
közös gyűlöletben Krisztina ellen.

Csakugyan valósul a hír, hogy Olozaga engedelmet
nyert ülését a követkamrában elfoglalhatni. — A Heral-
do jelenté, mikép a Serrano tábornok ügyének megvizsgá-
lására kinevezett Requena tábornok mint ügyész kinyilat-
koztatta, hogy a hadi törvényszék nem illetékes bíróság 's
az egész ügy a legfelsőbb hadi és tengerészeti ítélőkamra e-
libe terjesztendő. Azonban, ismételve legyen mondva, Ser-
rano hihetőleg fel fog oldatni minden felelettehertől.

ANGLIA. Irlandi lapok szerint némely kerületek-
ben az inség 's járványok még folyvást iszonyuan dühöng-
nek. Némely helyeken oly nagy a halomlás, hogy a ko-
porsó már formaszertü divatezikké lön. Dungarvanban 2 e-
zer férfi, kiket a közmunkáktól elbocsátottak, nős és gyer-
mekestül a dolgozóházhoz vonultak, befogadást vagy leg-
alább házon kívüli gyámolítást kérve. Az erre föl nem kö-
szülten talált ügyelők azonban semmi segítséget nem nyujt-
hattak nekik; a sokaság tehát megtámadást intézett a dol-
gozóház ellen 's viszatartóztatásukra katonaságnak kellett
előnyomulni. A nép kiáltozó feljók: lojenek csak, hisz ak-
kor legalább halál által lesz segítve rajtok. Erre pékboltok-
ra tört a tömeg, hol zsákmányolástól félelemből kenyeret
dobáltak nekik. Állítólag két asszony öszsenyomatott a
szorongásban. — Victoria királynő ismét malasztos álla-
potban van 's augusztus hónapra várják lebetegülését. —
A liverpool-buryi vaspályán mart. 22én egy utvezetéknek
28 ive omlott iszonyu robajjal össze; kilenczet e bolti-
vekből épen akkor végeztek el 's a munkások csak kevés
perczel az előtt hagyák oda a veszélyes helyet.

A felsőház a parlament-épület légte őta (1834.)
a régi lak egyik maradványában, ugynevezett festett kam-
rában, hol Eduard a hitvalló hunyt el 's Iső Károly elleni
halálítélet iratott alá, szokott öszszegyülni. Husvétünnepek
után most az új ház foglaltatván el, a festett kamrát le kel-

lett rontani, bejárásit érszerzés végett az új házakba. A festett
kamra a lóporöszszeesküvés által (1665.) ismételtesse lett
pinczeboltzat fölött fekszik, mely 1825en dolgozó-terem-
mé alakítottat át. — A dublini érsek, számos irlandi lord,
alsóházi tag és más tekintélyes férfiak emlékiratot nyujtot-
tak be Russell lordhoz, szükségletét mutatva ki az irlandiak
rendszeres áttelepítésének Canadába 's azon tételt állítva
föl, miszerint a státus köteles ezen kivándorlást tehetsége
szerint minden módon előmozdítani 's a kivándorlóknak
vallásilag is gondjokat viselni. Kijelentik egyébiránt, mikép
e' czél könnyebb 's biztosb elérése végett készek magokat
jövédelmi 's tulajdoni adó alá vetni.

A Sun írja, mikép Portsmouth és Woolwichbe april.
3kán parancs érkezett, egy zászlóalj tengeri katonaságnak
haladéktalanul hajóra szálltatása iránt Lissabon felé; ha-
sonló parancsok bocsátottak állítólag Plymouth és Cha-
tambe is. A woolwichi 's portsmouthi osztályok e' szerint
mindjárt délután „Sidon“ gőzfregátra szálltak, mely azon-
nal el is utazott. A Sun ezen mozgalmakból azt következteti,
hogy donna Maria királynő kívánatára britt közbejárás
történik Portugáliában; Galignani Messengere azonban
azt mondja, mikép semmi más lap nem közli e' megjegy-
zést, így tehát hihetőleg nincs másról szó, mint Lissabon és
Portó előtti britt hajók legénységének szaporítottása 's il-
letőleg erősítése felől.

Chinába legujjabban két új fajta szállítottat a kivitel
cikkeknek, látosó t. i. és keztyű; úgy látszik, a' chinai man-
darinok különös kedvet kapnak a' fényűzéshez.

Sir Henry Pottinger, egykori parancsnoka a' Chiná-
ban tett hadjárásnak, a' jöreményfoki gyarmat kormányzó-
helytartójává nevezetvén ki, jan. 27én érkezett ama gyar-
mat fővárosába 's erre közvetlenül tartá meg kormányzói
beigtattatását.

FRANCZIAORSZÁG. Mart. 28kán hivatalos tudosi-
tás érkezett Glücksberg herczeg madridi francia ügyvise-
lőtől. Ennek kézhezvétele után Guizot tüstint a' királyhoz
ment később látogatást tön Krisztina királynőnél. A' „Patrie“
leghitelesb kutfó után állítja, mikép a' spanyol minisz-
terseg hivatalos tudósítását Krisztina királynőhöz azért in-
tétze, hogy tanácsot adjon neki bizonyos igen fontos ügyben.

Ezen hivatalos levél még mart. 30ka, t. i. az új kabi-
net megalakulása előtt, tehát az előbbi minisztersegétől in-
tetteték Krisztina királynőhöz, minélfogvást a' benne érin-
tetett befolyás, melyet a' miniszterseg a' státusra oly szerfö-
lött ártalmasnak híve, főleg Serranora czélozhatott, kinek a'
városból eltávolittatását a' királynő kabineté, mint tudva
van, oly erősen szorgalmazá.

Mióta a' Havrehoz vezető vasut megnyitott, mindinkább
szaporodnak a' párizsiak kirándulásai a' tengerhez, mire
nézve eddigelő leginkább a' st germaini zöld erdő szolgált.
— A' Nancyban elhunyt tábornok gróf Drouot, mint az
örsergi pattantyusság elnöke, némileg jobb keze volt Napo-
leon császárnak, ki csatáit az örséggel 's pattantyussággal
szokta volt megnyerni. Elhatározó pillanatokban mindig az
örsergi pattantyusság járult a' csatákban eldöntőleg közbe.
Ilyenkor a' tábornok ócska köntösben gyalog járdalt ál-
gyuji közt 's mégis annyi sok csatában egyszer sem sebe-
sítettett meg. Drouot gróf vallásos ember volt 's nem szem-
gyenlő vallása buzgó gyakorlását még a' táborozásban sem.
Mindig egy kis biblia volt vele, melyből szorgalmasan ol-
vasott. Talán ez volt az egyetlen szentírás a' nagy hadsereg-
nél, azon kívül, mely a' császári hadi könyvtárban pené-
szedett a' mythologiai rovat alatt. Szülővárosa Nancy em-
léket szándékozik állítani tiszteletére.

OROSZORSZÁG. Mart. 23kai sz. pétérvári levelek
szerint Miklós czár ő felségét azon nap nem csekély
gyöngékedés lepte meg, mely könnyen epelázra vala for-
dulható. Természetes, hogy ily körülmények közt ő felsége
Varsóba szándékolott utazása mostanra nézve elmarad. Or-
vosi remények szerint azonban a' koronás fő baja koron-
kint előfordulni szokott heves fejfájdalom-okozta gyomor-
izgatottság — aligha fog néhány napnál tovább tartani.

TÖRÖKORSZÁG.

A török kormány egy felvilágosító emlékiratot inté-
zett a' bécsi 's berlini udvarhoz, melyben az ismételtes es-
eményt előadván, keserűn panaszkodik Görögország eddigi
ellenséges érzelmei fölött 's védelmezi a' porta minden el-
járását. Személyek, kik azt olvasták, egyébiránt állítják,
mikép az egészből jóformán kiviláglk, hogy a' porta meg-
elégzik, ha Otto király a' szultánhoz még egy második le-
velet ír, melyben világosan fejtezze ki az előfordult félreér-
tés miatti sajnálkozását, mi az előbbi levélben hiányzott,
's ha Kolettis ur mentegetőző levelet ír Mussuruszhoz. Ek-
kép legalább az utóbbinak viszatérése Koastantinápolny-
ba 's annak Athenbe személyes megjelenése kerültenék
ki 's a' török ultimatum némi módosítást nyerne. De még
kérdés: vajjon Athenben belégyeznek é ezen föltételekbe.
Este az emlékiratot a' szultán elibe terjesztették 's miután
az nagyuri megerősítést nyert, másnap Bécs 's Berlin felé
indították. A' szultán tehát elfogadá az ausztriai udvar
engesztelést ajánló tanácsát 's ha e' kiegyenlítés mégis sike-
rül, azt mindkét országnak (török és görög) egyedül az ausz-
triai statuskanczellárnak köszönheti.

31ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1847.

Duna-gőzhajózás.

Alulirt hivatalnak szerencsége van jelenteni, miszerint az első es. kir. dunagőz-
hajózási-társaság t. igazgatósága

A' Budáról Bécsbe 's közben eső állomásokra gőzösöken utazó
közönség kényelmére azon helyen, hol most a' Cullmannféle czukrá-
szat létezik, irodát nyitni elhatározá, melyben utazási jegyek Budá-
ról Bécsbe 's a' közben eső állomásokra kaphatók 's az uti podgyasz ál-
talvételik.

Az iroda april 15kén nyitatték meg 's a' t. cz. utazók, valamint podgyászaik
naponkint reggeli 8 órától esti 8ig fölvehetők.
Pest, april 10kén 1847. Gőzhajózási hivatal. 1—3

Gyapjувásár Sopronyban. Egy már a' mult évben köztudomásra bocsátott e-
lölges hirdetés folytán ezennel közhírré tételik, hogy miután szab. kir. Soprony vá-
rosa gyapjувásár-tartatása a' kegyes királyi szabadságot nyert, az első ily-
féle vásár az idén Julius 10kétől ugyanazon hó utolsójáig fog tartani. Kelt szab. királyi
Soprony városa tanácsától 1847d. mart. 15kén. 1—3

Csődület.

A' nagyméltóságú magyar kir. udvari
kamara részéről hirdettetik: hogy ő felsége
a' zombori kir. kamarai igazgatóság részére
négy, ideigleni fogalmazó-gyakornok fel-
vételét, évenkinti 200 pft. segélydíjjal, és
évenkinti 40 pft. lakbérrel legkegyelme-

sebben megengedvén—kik ezen hivatalok-
ért folyamodni kívánnak, ebbeli a' szüksé-
ges iskolai és egyéb hi. onyítványokkal el-
látott folyamodványokat, melyekben a'
honban divatozó nyelvekbeni jártasság is
bebizonyítandó, legfeljebb folyó 1847. évi
május 10én a' zombori kamarai igazgatóság-
hoz benyujtani tartoznak. 1—3

Arverési hirdetvény.

A' nagyméltóságú m. k. udv. kincstár
kegyes engedelméből közhírré tételik, mi-
szerint a' diós-győri k. urodalomhoz tar-
tozó Kis-Győr helység határában ta'áltató
682¼ hold majorsági szántóföldek f. eszt.
aprilis 21én Miskolczon a' kormányzói lak-
ban tartandó nyilvános árverés után a' leg-

többet ígérőnek, f. e. november 1ső napjá-
tól számítandó 3 évre haszonbérbe fognak
kiadani.
Az árverésben részesülni vágyók a'
szükséges bánatpénzzel és elegendő biz-
tosítékkal ellátva, az árverési feltételeket
a' diós-győri k. k. irodában eleve megte-
kinthetik. 2—3

Aichsberg Anna özvegy kereskedőné Umból, eltövedésből Pesten
maradt Károly fia iránt tudakozódják a' pestvárosi kapitányi hivatalnál, Pest april
12kén 1847. Szerkesztő Endre városkapitány. 2—3

Arverési hirdetvény.

Ő es. kir. fenségének Magyarországnak
dicsőült nádorispánjának fenséges örökös-
sei Budán létező hagyományuk azon örök-
szének, mely a' fenséges örökösök saját
használatára meg nem tartandó, jelesen: ko-

csiknak, lovaknak, lószerszámoknak, bo-
roknak és házi-butoroknak f. évi april hó
20án és a' reá következő napokon a' budai
királyi várban nyilvános árverés alá bo-
csátásá' határozták el; hova a' venni szá-
múdekezők ezennel meghivatnak. 2—3

Haszonbérlet.

Melly szerint a' nagyváradi k. kam. u-
radalom részéről a' folyó 1847dik évi ma-
jus hó 3dik napján tartandó nyilvános ár-
verés után tek. ns Bihar megyében hely-
hezettett 's a' fentebb nevezett kincst. ura-
dalomhoz tartozó Váralja, mezővárosában
az ugynevezett gilányi kerosma szintén e'
folyó 1847dik évi november 1ső napjától
számítandó három folyvást következő év-

re a' többet ígérőnek a' m. k. udv. kincstár
jóváhagyása melle. haszonbérbe fog a-
datni.

Mellyhez képest a' berlini szándéko-
zók a' mondott napon V. Velenczén délelőtti
órákban a' kormányzó kir. kam. ügyvédi bi-
vatal irodájában tartandó nyilvános árve-
résre 44 pftnyi bánatpénzzel ellátva meghi-
vatnak; hol az árverési—ugy a' szerződési
feltételek eleve mindenkor megtekinthetők.
V. Velenczén, februarius 23án 1847. 2-3

Arverési hirdetvény.

A' nagyméltóságú magyar kir. udvari
kincstár kegyes jóváhagyásából közhírré
tételik: hogy az 1846ik évi k. k. tokaji ura-
dalmi termésű 109 hordó három putonos
aszú, nemkülönbén ugyanazon évi tolesvai

termésű 21 hordó két putonos mászás bo-
rok, folyó év aprilis 27k napján Tarca-
ton a' k. k. tisztartói lakban tartandó nyil-
ványos árverés után a' legtöbbet ígérőnek
készpénz lefizetése melle. eladatni fog-
nak. 3—3

Hirdetés.

A' Győrött felállított mesterképező in-
téznetél alkalmazandó két rendes, külön-
külön 500 pftnyi évpénzzel ellátandó tani-
tói állomás elnyerése végett a' győri ta-

nyilvános kerületi főigazgatóság előtt tar-
tandó pályázat hatánapja folyó évi junius
24re tüzetett ki. Kelt Pesten april hó 6án
1847. Szoblahói Pálma Elek, a' magyar
kir. tud. egyetemi tan. hites jegyzője. 2—3

Gabonaár váltógarasokban.

	Tisztalozó	Kétszeres	Rozs	Arpa	Zab	Kukorica
Pesten, april. 12.	(pesti m.) 315-365	230-240	250-274	195-210	110-117	230-250
Veszprémben, „ 9.	(pozs. m) 220-240	160-200	185-190	130-135	82-85	150-155
Temesvárott, „ 2.	206-232	—	—	135-	83-	154-
Győrött, „ 10.	270-230	190-200	170-180	134-140	74-76	152-158
Mosonyban, „ 8.	276-260	—	175-188	128-140	75-81	152-165
N. Szombatban, „ 9.	210-233	—	184-192	143-154	78-81	—
Pozsonyban, „ 9.	220-240	—	178-188	140-147	80-83	175-
Miskolczon, „ 7.	225-230	210-215	205-210	155-160	64-65	160-165

Statuspapír-és részvény-árkelet. Bécs, april. 9kén 1847.

bankrészvény	1582 fr.	pesti lánchid-részvény	100 fr. — fr.
1834ki 500 p.ftos kölesön	762½ „	bécs-glognitzivast	400 fl. 100 fl. 130½
1839ki 250 p.ft	29½ „	pozsony-ragy-zombati	100 —
Eszterházy 40 fr. sorskötel.	6½ „	középponti	(100 fr.) 98½
Cs. kir. arany 4 fr. 36—38 kr.		duna-gőzhajózási	500 fr. 635